

รูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการปฏิบัติการของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี*
CREATING A COLLABORATIVE ADMINISTRATIVE NETWORK MODEL
WITH MANY SECTORS IN CARRYING OUT THE MISSION
OF PHETCHABURI BUDDHIST COLLEGE

เดชา พวงงาม

Decha Puangngam

สงคราม สมณวัฒนา ร.น.

Songkram Samnavathana Rtn.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: Decha1957@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภารกิจของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีและหน่วยงานภาคีเครือข่าย 2) เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในจังหวัดเพชรบุรีและ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 17 รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จำนวน 25 รูปหรือคน พบว่า 1) วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีมีภารกิจจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจ สังคม และเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ ขณะที่จังหวัดเพชรบุรีมีภารกิจด้านการบริหารราชการและพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของวิทยาลัยในการเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาท้องถิ่น 2) กระบวนการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเริ่มจากการรับรู้ปัญหาพร้อม เจรจาหารือสร้างความเข้าใจ มอบหมายภารกิจชัดเจน เสริมสร้างความไว้วางใจ และร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยใช้การทบทวนผลแบบ AAR และ 3) รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือที่เหมาะสม โครงสร้างการทำงานร่วมกัน การตัดสินใจร่วม กฎเกณฑ์ที่ชัดเจน และการบริหารที่โปร่งใส โดยมีผู้นำทำหน้าที่ผลักดัน สนับสนุน และประสานประโยชน์อย่างมีศิลปะ ความสำเร็จของการบริหารจัดการเครือข่ายขึ้นอยู่กับเป้าหมายร่วม ความไว้วางใจ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การจัดการความขัดแย้ง ความยืดหยุ่น ผู้นำที่เข้มแข็ง และระบบติดตามประเมินผล เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ยั่งยืนและเกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

คำสำคัญ: รูปแบบการสร้างเครือข่าย, เครือข่ายความร่วมมือ, การปฏิบัติงาน, ภารกิจของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

Abstract

This research aims to 1) study the missions of Phetchaburi Buddhist College and its partner organizations, 2) study the process of building cooperation with partner organizations in Phetchaburi province, and 3) propose a model for building a collaborative network to develop Phetchaburi Buddhist College. This qualitative research involved interviews with 17 key informants (monks/individuals) and action research with 25 informants. The findings revealed that: 1) Phetchaburi Buddhist College has a mission to provide integrated Buddhist education

* Received 24 November 2025; Revised 28 December 2025; Accepted 29 December 2025

with modern sciences to develop minds and society and to be an international center of Buddhism, while Phetchaburi province has a mission of public administration and quality of life development, which aligns with the college's role in promoting morality and local development; 2) The process of building cooperation with partner organizations begins with recognizing shared problems, negotiation and discussion to build understanding, clear assignment of tasks, building trust, and jointly solving problems using After Action Review (AAR); and 3) An appropriate collaborative network model involves a collaborative work structure, joint decision-making, clear rules, and transparent management, with leaders skillfully driving, supporting, and coordinating benefits. The success of network management depends on shared goals, trust, effective communication, conflict management, flexibility, strong leadership, and a monitoring and evaluation system to ensure sustainable cooperation and benefit society as a whole.

Keywords: Networking models, collaborative networks, operations, Phetchaburi Buddhist College

บทนำ

แนวความคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management : NPM) มีหลักการสำคัญคือ การมุ่งเน้นการลดขนาดขององค์กรให้มีความคล่องตัวเพื่อสะดวกรวดเร็ว มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการบริหาร องค์กรสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาระบบการให้บริการที่ทันสมัย โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน และยึดประโยชน์ของประชาชนผู้ให้บริการเป็นเป้าหมาย สร้างและพัฒนากลไกการบริหารงานบุคคลที่ได้มาตรฐานสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงานแบบมีส่วนร่วม มุ่งเน้นการบริหารงานที่มีความโปร่งใสมีความรับผิดชอบ และตรวจสอบได้ พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล (Human Resource Development) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานและทักษะที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษาที่ทันสมัย (Technology for Education) อย่างต่อเนื่อง และเชื่อมโยงเครือข่ายทางการศึกษา (Network Education) กับมหาวิทยาลัยที่อยู่ใกล้เคียงทั้งในและต่างประเทศเพื่อสร้างความร่วมมือทางด้านวิชาการ บุคลากร และด้านอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ (สมพงษ์ เกษานุช และคณะ, 2559)

รูปแบบการจัดการองค์กรเครือข่ายการจัดการศึกษานอกระบบในชุมชน มีปัจจัย 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านการสร้างเครือข่ายและปัจจัยการบริหารเครือข่าย การสร้างเครือข่ายมี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในชุมชน 2) รูปแบบการรวมตัวขององค์กรเครือข่าย 3) ระดับการร่วมมือขององค์กรเครือข่าย ปัจจัยด้านการบริหารเครือข่ายมี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) หลักการของการทำงานแบบเครือข่ายความร่วมมือ 2) แนวทางการจัดการองค์กรเครือข่าย 3) ขั้นตอนกระบวนการและความร่วมมือขององค์กรเครือข่าย 4) การสร้างวัฒนธรรมในการทำงานร่วมกันขององค์กรเครือข่ายสำหรับการประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการองค์กรเครือข่ายการจัดการศึกษานอกระบบในชุมชน มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับร่างรูปแบบการจัดการองค์กรเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบในชุมชน ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการองค์กรเครือข่ายการจัดการศึกษานอกระบบในชุมชน พบว่าสามารถปฏิบัติได้ในระดับดีมากทุกปัจจัยหลักและองค์ประกอบย่อย ส่วนการพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้ปฏิบัติงานที่เป็นเครือข่ายการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทุกปัจจัยหลักและองค์ประกอบย่อย มีความเหมาะสมในระดับมาก (เนาวเรศ น้อยพานิช, 2558)

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี เป็นหนึ่งของส่วนงานในสังกัดมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลช่องสะแก อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยเมื่อปี พ.ศ. 2551 สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีมติอนุมัติให้จัดตั้ง เป็นหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ ที่วัดต้นสน ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เปิดสอนในหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางรัฐศาสตร์เพื่อมุ่งหวังผลิตบัณฑิตให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น (บ้านเกิดเมืองนอน) ในขณะที่อีกหนึ่งปีถัดมาสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้อนุมัติให้คณะสงฆ์จังหวัดเพชรบุรี เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บ.ส.) ณ วัดพระรูป อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ครั้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2556 สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงมีมติให้ย้ายสถานที่ตั้งหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ จังหวัดเพชรบุรีจากวัดต้นสน อำเภอบ้านแหลม ไปอยู่ที่วัดพระรูป ตำบลช่องสะแก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยหน่วยวิทยบริการดังกล่าวมีนโยบายส่งเสริมให้ภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ในจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดใกล้เคียงได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เปิดกว้าง เพื่อพัฒนาตนและสังคมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น (วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี, 2566)

จากภูมิหลังของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี ตามที่ได้กล่าวมาชี้ให้เห็นว่าวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี เพิ่งมีสถานะเป็นวิทยาลัยได้เพียง 5 ปี ซึ่งหากรวมระยะเวลาเมื่อมีสถานะเป็นหน่วยวิทยบริการเวลาคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยด้วยก็ยังคงมีอายุเพียง 10 ปีเศษ คณะผู้บริหารบุคลากรและคณาจารย์ยังมียังมีความรู้ประสบการณ์ในการทำงานโดยลำพังค่อนข้างจำกัด ขณะที่ในจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดใกล้เคียงมีสถาบันการศึกษาและหน่วยงานทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ที่เกิดขึ้นก่อนและมีความเชี่ยวชาญชำนาญในการกิจที่วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีคณะผู้บริหารของวิทยาลัยมีเป้าหมายจะขอยกฐานะ วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีให้เป็นมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิทยาเขตเพชรบุรี และโดยที่มีตัวแบบปฏิบัติการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ยืนยันว่าภายใต้บริบททางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองในปัจจุบัน การบริหารจัดการภาครัฐที่จะประสบความสำเร็จจำเป็นต้องประสานความร่วมมือดำเนินการร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัย ซึ่งเป็นหนึ่งในบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีจึงได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่องนี้ขึ้น เพื่อเกิดการส่งเสริมและสนับสนุนการหน่วยงานต่างๆ ภายในจังหวัด ซึ่งจะก่อให้เกิดพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีเชิงประจักษ์ บริการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภารกิจของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีและหน่วยงานภาคีเครือข่าย
2. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย “รูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการปฏิบัติการกิจของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี” ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ คณะผู้บริหารของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะผู้บริหารของหน่วยงาน ผู้แทนองค์กร รวมทั้งสิ้น จำนวน 17 รูปหรือคน

1.2 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ร่วมกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ผู้บริหารรัฐวิสาหกิจและเอกชน เพื่อสร้างรูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี รวมทั้งสิ้น จำนวน 25 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) โดยมีเนื้อหาสำคัญ ได้แก่

- 2.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพ อายุ อาชีพ ตำแหน่ง
- 2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภารกิจของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีและหน่วยงานภาคีเครือข่าย
- 2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในจังหวัดเพชรบุรี
- 2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี
- 2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการติดต่อประสานงานทางโทรศัพท์ และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ สัมภาษณ์ ดังนี้

- 3.1 การสำรวจภารกิจของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีและหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1
- 3.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observations Participant) ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมพื้นที่ตัวอย่าง ที่ จะทำควบคู่กับการสัมภาษณ์ และเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3
- 3.3 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการองค์กรสมัยใหม่ ได้แก่ คณะผู้บริหารของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี ผู้ทรงคุณวุฒิคณะผู้บริหารของหน่วยงาน ผู้แทนองค์กรรวมทั้งสิ้นจำนวน 17 รูปหรือคนเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3
- 3.4 การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการปฏิบัติการกิจของ วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) การสังเกต และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3
- 3.5 การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ของคณะผู้วิจัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและมีความ เชื่อมโยงกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยพยายามรักษาสำนวนเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งปรับแก้ให้มีความชัดเจน ทางการสื่อสารความหมายและลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ที่ประกอบด้วยผู้ดำเนินการ สนทนา (Moderator) ผู้จดบันทึก (Note Taker) ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) และผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งใช้หัวข้อสนทนา ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ภารกิจของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีและหน่วยงานภาคีเครือข่าย ได้แก่ 1.1 วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาพระพุทธศาสนา โดยบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม มุ่งเน้นการ เป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ เป็นศูนย์กลางทาง พระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาจิตใจและสังคม 1.2 ภารกิจหลักของจังหวัด คือ การ บริหารราชการส่วนภูมิภาค ดำเนินการตามกฎหมายและนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้บริการประชาชนในพื้นที่อย่าง มีประสิทธิภาพ 1.3 ภารกิจของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีเน้นการพัฒนาศักยภาพทางด้านพระพุทธศาสนา การศึกษา

การวิจัย และการเผยแพร่คุณธรรม จริยธรรม มีความสอดคล้องและสามารถส่งเสริมภารกิจของจังหวัดเพชรบุรีในการพัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัด

2. กระบวนการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ 2.1 ความสำคัญของปัญหาขององค์กรสามารถบริหารจัดการความร่วมมือร่วมภาคีเครือข่าย จุดตั้งต้นคือ “ภาพสถานการณ์เดียวกัน” ที่ยืนยันด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ (เช่น คะแนนผลสัมฤทธิ์ ช่องว่างทักษะดิจิทัล แผนที่ความเปราะบางทางการศึกษา) 2.2 การเจรจาหรือสามารถบริหารจัดการความร่วมมือร่วมภาคีเครือข่าย การพบปะโดยตรงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจ และความสัมพันธ์ที่มั่นคงระหว่างหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง 2.3 การมอบหมายภารกิจสามารถบริหารจัดการความร่วมมือร่วมภาคีเครือข่าย ควรระบุผู้รับผิดชอบในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน เพื่อลดความซ้ำซ้อนและปิดช่องว่างการทำงานข้ามหน่วยงาน 2.4 ความไว้วางใจระหว่างกันสามารถบริหารจัดการความร่วมมือร่วมภาคีเครือข่าย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกัน จะต้องเกิดจากความยินยอมพร้อมใจ และความไว้วางใจระหว่างกัน 2.5 การแก้ปัญหาสามารถบริหารจัดการความร่วมมือร่วมภาคีเครือข่าย การจัดการความขัดแย้ง ทำความเข้าใจร่วมกัน ควบคู่กับการสรุปทบทวนแบบ After Action Review (AAR) ทุกกิจกรรมใหญ่ เพื่อจัดการความเข้าใจคลาดเคลื่อนโดยเร็ว

3. รูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีได้แก่ 3.1 การออกแบบโครงสร้างเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) การดึงภาคีเครือข่ายทุกฝ่ายให้เข้ามามีบทบาทร่วมกัน 2) การจัดทำให้มีการตัดสินใจร่วมกัน 3) มีกฎเกณฑ์ข้อตกลงการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน 4) มีกระบวนการบริหารงานที่โปร่งใส ซึ่งเป็นรูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีตามที่ระบุไว้ทั้ง 4 ข้อ เพราะแต่ละองค์ประกอบล้วนเป็น พื้นฐานสำคัญของความร่วมมือ ที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และยั่งยืน 3.2 บทบาทของผู้นำบทบาทของผู้นำที่เอื้อให้เกิดความร่วมมือ ได้แก่ 1) การผลักดันเป้าหมายร่วมให้เดินหน้าไปได้ 2) การเอื้ออำนวยความสะดวกต่อภาคีความร่วมมือ 3) การชี้้นำให้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการทำงานร่วมกัน 4) การมีความสามารถในการเป็นตัวกลางเจรจาข้อตกลงร่วมกัน เพราะบทบาทของผู้นำในเครือข่ายความร่วมมือไม่ใช่เพียงผู้บริหาร แต่ต้องเป็นผู้ขับเคลื่อน ผู้สนับสนุน และผู้ประสานประโยชน์อย่างมีศิลปะ บทบาททั้ง 4 ประการ ที่กล่าวมานั้น ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำพาเครือข่ายความร่วมมือให้ประสบความสำเร็จ 3.3 บุคคลหรือหน่วยงานที่ยินดีเข้ามาเป็นเครือข่ายในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี บุคคลหรือหน่วยงานที่ยินดีเข้ามาเป็นเครือข่ายในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มักจะมี เหตุผลหรือเงื่อนไขหลัก ๆ มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิทยาลัยฯ เชื่อมั่นในความโปร่งใสของการดำเนินงาน และเห็นโอกาสในการร่วมพัฒนา ทั้งเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและในมิติของความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ 3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกระบวนการบริหารจัดการแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน ได้แก่ การมีเป้าหมายร่วมกัน, การสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดี, การมีส่วนร่วมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ, การจัดการความขัดแย้ง, ความยืดหยุ่นและปรับตัวได้, การมีผู้นำที่เข้มแข็ง, และการมีระบบติดตามประเมินผลเพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไข

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภารกิจของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีและหน่วยงานภาคีเครือข่าย ได้แก่ 1.1 วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาพระพุทธศาสนา โดยบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม มุ่งเน้นการเป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ เป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาจิตใจและสังคม 1.2 ภารกิจหลักของจังหวัด คือ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ดำเนินการตามกฎหมายและนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้บริการประชาชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ 1.3 ภารกิจของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีเน้นการพัฒนาศักยภาพทางด้านพระพุทธศาสนา การศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่คุณธรรม จริยธรรม มีความสอดคล้องและสามารถส่งเสริมภารกิจของจังหวัดเพชรบุรีใน

การพัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัด สอดคล้องกับงานวิจัยของยังยุทธ สงพะโยม (2567) ได้วิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ด้านการพัฒนาบุคลากร กลยุทธ์ด้านการเปลี่ยนแปลงในอนาคต กลยุทธ์ด้านการจัดการ ICT กลยุทธ์ด้านวิชาการ หลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ กลยุทธ์ด้านการเงินและงบประมาณ กลยุทธ์ด้านนโยบายยุคปกติใหม่ และกลยุทธ์ด้านการบริหารทั่วไป ที่เป็นเช่นนี้เพราะสถานศึกษาเป็นส่วนงานปฏิบัติการซึ่งต้องดำเนินการตามนโยบายและแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทำให้เกิดการขยับตัวในระบบการบริหารการศึกษา มุ่งการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเพื่อรองรับกับบริบทของสังคมโลกที่เปลี่ยนไปในยุคปกติใหม่ มีการจัดระบบการบริหารจัดการให้ทันสมัย นำระบบเทคโนโลยีเข้ามามีใช้ในการดำเนินการตามส่วนต่าง ๆ มีการปรับหลักสูตรที่เหมาะสมกับนักเรียน มีหลักสูตรที่หลากหลายส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในยุคปกติใหม่ สนับสนุนการดำเนินการงบประมาณ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา มีการออกนโยบายเร่งด่วนในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาช่วยในสภาวะวิกฤติให้สถานศึกษาจัดระบบการบริหารจัดการตนเองตามความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ มีกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ที่เหมาะสม นิเวศน์ เมษดี และคณะ (2567) วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารองค์การสมัยใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การเสริมสร้างพลังอำนาจ (X_2) การเป็นต้นแบบ (X_4) การมีจิตบริการ (X_1) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารองค์การสมัยใหม่ (Y_{tot}) โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 85.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมการวิเคราะห์การถดถอย คือ $tot = 0.45 + 0.78(X_2) + 0.41(X_4) + 0.30(X_1)$

2. กระบวนการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ 2.1 ความสำคัญของปัญหาขององค์กรสามารถบริหารจัดการความร่วมมือร่วมภาคีเครือข่าย จุดตั้งต้นคือ “ภาพสถานการณ์เดียวกัน” ที่ยืนยันด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ (เช่น คะแนนผลสัมฤทธิ์ ช่องว่างทักษะดิจิทัล แผนที่ความเปราะบางทางการศึกษา) 2.2 การเจรจาหรือสามารถบริหารจัดการความร่วมมือร่วมภาคีเครือข่าย การพบปะโดยตรงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจ และความสัมพันธ์ที่มั่นคงระหว่างหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง 2.3 การมอบหมายภารกิจสามารถบริหารจัดการความร่วมมือร่วมภาคีเครือข่าย ควรระบุผู้รับผิดชอบในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน เพื่อลดความซ้ำซ้อนและปิดช่องว่างการทำงานข้ามหน่วยงาน 2.4 ความไว้วางใจระหว่างกันสามารถบริหารจัดการความร่วมมือร่วมภาคีเครือข่าย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกัน จะต้องเกิดจากความยินยอมพร้อมใจ และความไว้วางใจระหว่างกัน 2.5 การแก้ปัญหาสามารถบริหารจัดการความร่วมมือร่วมภาคีเครือข่าย การจัดการความขัดแย้ง ทำความเข้าใจร่วมกัน ควบคู่กับการสรุปบทเรียนแบบ After Action Review (AAR) ทุกกิจกรรมใหญ่ เพื่อจัดการความเข้าใจคลาดเคลื่อนโดยเร็ว สอดคล้องกับภาณุพันธุ์ จันทรา และคณะ (2560) ได้ศึกษา ความเป็นองค์กรอัจฉริยะของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรอัจฉริยะของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความเป็นองค์กรอัจฉริยะ อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความเป็นองค์กรอัจฉริยะที่มีค่ามาก 3 อันดับแรก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์และด้านการวางแผนกลยุทธ์ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการความรู้

3. รูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีได้แก่ 3.1 การออกแบบโครงสร้างเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) การดึงภาคีเครือข่ายทุกฝ่ายให้เข้ามามีบทบาทร่วมกัน 2) การจัดให้มีการตัดสินใจร่วมกัน 3) มีกฎเกณฑ์ข้อตกลงการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน 4) มีกระบวนการบริหารงานที่

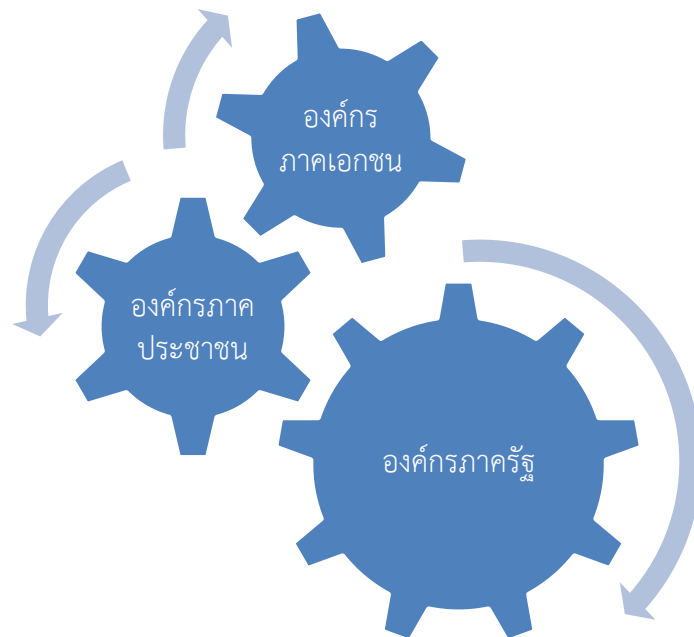

โปรงใส ซึ่งเป็นรูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีตามที่ระบุไว้ทั้ง 4 ข้อ เพราะแต่ละองค์ประกอบล้วนเป็น พื้นฐานสำคัญของความร่วมมือ ที่มีประสิทธิภาพ โปรงใส และยั่งยืน 4.2 บทบาทของผู้นำบทบาทของผู้นำที่เอื้อให้เกิดความร่วมมือ ได้แก่ 1) การผลักดันเป้าหมายร่วมให้เดินหน้าไปได้ 2) การเอื้ออำนวยการเอื้ออำนวยต่อภาคีความร่วมมือ 3) การชี้แนะให้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการทำงานร่วมกัน 4) การมีความสามารถในการเป็นตัวกลางเจรจาข้อตกลงร่วมกัน เพราะบทบาทของผู้นำในเครือข่ายความร่วมมือไม่ใช่เพียงผู้บริหาร แต่ต้องเป็นผู้ขับเคลื่อน ผู้สนับสนุน และผู้ประสานประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้ง 4 ประการ ที่กล่าวมานั้น ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำพาเครือข่ายความร่วมมือให้ประสบความสำเร็จ บุคคลหรือหน่วยงานที่จะยินดีเข้ามาเป็นเครือข่ายในการพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี มักจะมี เหตุผลหรือเงื่อนไขหลัก ๆ มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิทยาลัยฯ เชื่อมมั่นในความโปรงใสของการดำเนินงาน และเห็นโอกาสในการร่วมพัฒนา ทั้งเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและในมิติของความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการแบบร่วมมือกับหลายภาคส่วนมีหลายประการ ได้แก่ การมีเป้าหมายร่วมกัน การสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดี การมีส่วนร่วมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การจัดการความขัดแย้ง ความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ การมีผู้นำที่เข้มแข็ง และการมีระบบติดตามประเมินผลเพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัยของเรวัช ศรีแสงอ่อน (2562) รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพลบุรี 2. รูปแบบที่สร้างขึ้นมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ การจัดการอาชีวศึกษา 2) กลไกขับเคลื่อนคุณภาพด้วยเครือข่ายความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษา 3) การดำเนินงานขับเคลื่อนคุณภาพด้วยเครือข่ายความร่วมมือ 4) การกำกับ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากการใช้รูปแบบ คณะแผนกผลการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2562 หลังใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้ในปีการศึกษา 2561 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของการพัฒนารูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพลบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู พนักงานราชการ ทำหน้าที่สอน ลูกจ้างชั่วคราวทำหน้าที่สอนบุคคลในหน่วยงาน องค์การเครือข่ายโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพลบุรี ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูพนักงานราชการทำหน้าที่สอน ลูกจ้างชั่วคราวทำหน้าที่สอน บุคคลในหน่วยงาน องค์การเครือข่ายในกลุ่มทดลองใช้รูปแบบ โดยภาพรวมมีความคิดเห็นต่อรูปแบบ ในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด 4) จำนวนเครือข่ายหน่วยงาน/สถานประกอบการที่เพิ่มขึ้นหลังใช้รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพลบุรี มีจำนวนเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงาน/สถานประกอบการเพิ่มขึ้น จากผลการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคพลบุรี จำนวน 30 เครือข่าย 5) รางวัล ที่ได้รับจากการดำเนินการ ตามรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพ การจัดการอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค ผลจากการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค ทำให้สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เรียนได้รับรางวัล จำนวน 28 รายการ พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขึ้นประสานหน่วยงาน/องค์กร

เครือข่าย 3) ขึ้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน 4) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการปฏิบัติการกิจของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี ปรากฏดังนี้

1. องค์กรภาครัฐ วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ในฐานะที่กำกับควบคุมมาตรฐานการศึกษา สำนักงานประมาณ ในฐานะหน่วยงานสนับสนุนงบประมาณพัฒนาการศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนา ในฐานะสนับสนุนภารกิจของคณะสงฆ์ และวัด

2. องค์กรภาคประชาชน ที่เป็นพุทธศาสนิกชน ได้ให้การอุปถัมภ์พระสงฆ์ และการส่งเสริมการพัฒนาด้านกายภาพ อาทิ สถานที่ อาคาร และบริการต่างๆ ภายในวิทยาลัย

3. องค์กรภาคเอกชน ได้แก่ สำนักพิมพ์เพชรภูมิ สื่อท้องถิ่น ทำหน้าที่สนับสนุนการบริหารงานของวิทยาลัย ให้เป็นที่รู้จักแก่องค์กร หน่วยงาน และประชาชนทั่วไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

รูปแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการปฏิบัติการกิจของวิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี ได้แก่ วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรีมีภารกิจจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจ สังคม และเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ ขณะที่จังหวัดเพชรบุรีมีภารกิจด้านการบริหารราชการและพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของวิทยาลัยในการเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาท้องถิ่น กระบวนการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเริ่มจากการรับรู้ปัญหาหารือ เจรจาทหารือสร้างความเข้าใจ มอบหมายภารกิจชัดเจน เสริมสร้างความไว้วางใจ และร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยใช้การทบทวนผลแบบ AAR รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือที่เหมาะสมควรมีโครงสร้างการทำงานร่วมกัน การตัดสินใจร่วม กฎเกณฑ์ที่ชัดเจน และการบริหารที่โปร่งใส โดยมีผู้นำทำหน้าที่ผลักดัน สนับสนุน และประสานประโยชน์อย่างมีศิลปะ ความสำเร็จของการบริหารจัดการเครือข่าย

ขึ้นอยู่กับเป้าหมายร่วม ความไว้วางใจ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การจัดการความขัดแย้ง ความยืดหยุ่น ผู้นำที่เข้มแข็ง และระบบติดตามประเมินผล เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ยั่งยืนและเกิดประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1.1) จัดตั้ง “สภาเครือข่ายการศึกษาพุทธ-ชุมชนเพชรบุรี” ระดับจังหวัด ทำหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ร่วมและกำกับธรรมาภิบาล 1.2) กำหนด มาตรฐานข้อมูลร่วม (Data Standard & Ethics) ระหว่างวิทยาลัยสงฆ์-สถานศึกษา ท้องถิ่น เพื่อการตัดสินใจบนฐานข้อมูล 1.3) จัดตั้ง Matching Fund ข้ามหน่วยงาน สำหรับนวัตกรรมการเรียนรู้เชิงพื้นที่โครงการเยาวชนอาสาเชิงคุณธรรม-ดิจิทัล 2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ 2.1) หัวหน้าส่วนระดับจังหวัด อำเภอกวรา จัดทำโครงการสู่ชุมชน (รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่) ให้เกิดประโยชน์กับชุมชน สาธารณะสงเคราะห์ (ปณัฏฐ์ช่วยคิด) 2.2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากพัฒนามากยิ่งขึ้น ทำงานเชิงรุก ไม่รอให้ประชาชนร้องเรียนก่อน 2.3) จัดตั้ง “ศูนย์ประสานงานเครือข่าย” หรือ “เวทีสานพลัง” ที่เปิดให้ทุกฝ่ายเข้ามาแลกเปลี่ยนข้อมูลและร่วมตัดสินใจ 3) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 3.1) ศึกษากระบวนการสร้างฉันทามติในบริบทไทย วิเคราะห์ว่าปัจจัยทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และโครงสร้างอำนาจมีผลต่อการตัดสินใจร่วมอย่างไร เสนอโมเดลการเจรจาที่เหมาะสมกับบริบทของวิทยาลัยสงฆ์หรือชุมชนท้องถิ่น 3.2) เปรียบเทียบกับรูปแบบการบริหารแบบรวมศูนย์หรือแบบสั่งการ พัฒนาเครื่องมือวัดความไว้วางใจและความสัมพันธ์ภาคี

บรรณานุกรม

- นิวรรณ เมฆดี และคณะ. (2567). ภาวะผู้นำแบบรับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารองค์การสมัยใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 7(3) , 514-526.
- เนาวเรศ น้อยพานิช. (2558). รูปแบบการจัดการองค์การเครือข่ายการจัดการศึกษานอกระบบในชุมชน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 3(2) , 126-141.
- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. ใน (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภาณุพันธุ์ จันทรา และคณะ. (2560). ความเป็นองค์กรอัจฉริยะของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทส.), 23(1) , 24-37.
- ยงยุทธ สงพะโยม. (2567). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 8(3) , 1472-1488.
- เรวัช ศรีแสงอ่อน. (2562). รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาวิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์. วารสารวิจัยและนวัตกรรม สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร, 4(1) , 44-60.
- วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี. (2566). หนังสือที่ระลึกเปิดอาคารอุดมประชาราษฎร์. เพชรบุรี: เพชรภูมิการพิมพ์.
- สมพงษ์ เกษานุช และคณะ. (2559). การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ :ทิศทางการกำหนดกระบวนการทัศน์ในการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย. Dhammathas Academic Journal, 17(2) , 173-186.